

Till Filminstitutets styrelse

Stockholm den 20 november 2017

Synpunkter på Underlag Förslag till ny stödordning 2018

Härmed vill Sveriges Filmregissörer inom Teaterförbundet för Scen och Film lämna synpunkter på förslaget till ny stödordning.

- Vi finner det utomordentligt bra att fokus läggs på *utveckling, kontinuitet och kompetens*. Särskilt bra är möjligheten för ”regissör, manusförfattare och producent att söka ett *slatestöd* för 3-4 projekt (både spelfilm och dokumentär) under begränsad tid med en definierad summa”.
- Vi är positiva till en tydlig *lågbudget satsning*. Det är dock av stor betydelse att tydliggöra hur stor summa som avsätts till debutanter och hur mycket som ska gå till etablerade filmskapare. Annars finns risk för ett ojämnt konkurrensförhållande.
- Vi är också positiva till att delar av PRS (publikrelaterade stödet) görs om till *kvalitetspremier i efterhand*. Hur kriterier för premien formuleras och hur stor del den ska ha av PRS stödet är naturligtvis avgörande.
- Om Filminstitutet mål är att utlova ett modernt, transparent och hållbart stödsystem bör det inkludera att *genregränser bryts upp* och att det blir möjligt för dokumentärfilm, essäfilm och andra fria former av filmberättande att söka stöd hos långfilmskonsulenter.

– Vi är dock kritiska till en alltför hård detaljstyrning av de filmproduktioner som beviljas stöd. —Underlaget genomsyras av många krav, kontroller och önskemål om mätbara mål. Vi ser här en fara att viktiga kvalitetsbegrepp korrumpas och omvandlas till enbart kvantiteter och ekonomisk mätbarhet.

– Vi är helt emot Filminstitutets förslaget till en *talangsatsning*. Alla som sysslar med utbildning, pedagogik, och psykologisk forskning inom konst-och kulturområdet vittnar om att talang varken är något man föds med eller på förhand kan ringas in. Det handlar om att utveckla det unika i varje enskild människas förmåga; Viljan, Tålamodet, Seendet och Lusten. Idag gör landets filmregioner, film- och filmhögskolorna ett stort och viktigt arbete. Även enskilda producenter och regissörer utför en betydelsefull insats att coacha och stödja nya filmskapare. De har den yttersta kompetensen att ta hand om och utveckla nya starka filmberättare. Filminstitutet uppgift bör vara att stödja och ha kontinuerlig kontakt med dessa organisationer och utbildningar – inte att utveckla en egen organisation.

– Vi är mycket tveksamma till förslaget om att införa ett "Green Card", en branschstandard/certifiering för producenter. Det är redan idag ett ansvar för varje juridisk producent att sätta sig in i arbetsmiljölagen, avtal om jämställdhet och mångfald och att följa gällande kollektivavtal för att få produktionsstöd.

– Vi förvånas också över att Filminstitutet fortsätter sina diskussioner om begreppet *kvalitet: originalitet, angelägenhetsgrad och hantverksskicklighet*. Harry Scheins, nu över 50 åriga begrepp, är fortfarande modernt och i högsta grad gällande; *"Avgörande för kvalitetsbedömningen kan således bli en rad av varandra tämligen oberoende faktorer, såsom förnyelse av filmens uttrycksmedel och formspråk, angelägenhetsgraden i filmens ärende, intensiteten eller fräschören i dess verklighetsuppfattning eller samhällskritik, graden av psykologisk insikt och andlig nivå, lekfull fantasi eller visionär styrka, episka, dramatiska och lyriska värden, den tekniska skickligheten i manus, regi och spel samt övriga artistiska komponenter hos en film"*

Att definiera kvalitetsbegreppet för att "skapa förståelse i samtal och skriftliga underlag mellan konsulent och upphovspersoner" är inte detsamma som att kunna avgöra vad som är kvalitet. För detta krävs en bred konstnärlig och praktisk erfarenhet, djup insikt, bildning och kunskap om konstens och filmens "innersta väsen".

– Ytterligare tveksamheter är krav på att den juridiska producenten skall ordna visning av filmen ”i god tid före läsning av klippning för alla finansiärer vid samma tidpunkt”. Utöver det föreslås att samma personer som ovan, senast ”sex månader efter filmens premiär, oavsett fönster, samlas till ett gemensamt utvärderingsmöte av projektet”. Vad innebär dessa krav i praktiken? Vad skall säkerställas? Vad händer om någon part är missnöjd med klippningen? Var finns regissörens vision och konstnärliga frihet i detta? Vad blir producentens funktion? Dessa krav måste ses i relation till den betydelse Filminstitutets har när det gäller finansiering. I förslaget framstår det som att Filminstitutet ser sig som huvudproducent av en film. Men verkligheten är att det genomsnittliga konsulentstödet för långfilm 2016 uppgick till endast till 35 %. Vem har ytterst det slutliga produktionsbeslutet: Filminstitutet eller den juridiska producenten?

– Slutligen är vi oroade över Filminstitutets självbild och de många krav och hårda styrning som finns i skrivelsen mot producent och regissör och deras filmarbete. Men hur ser det ut inåt; VD, konsulent, chef för produktionsstöd, controller, lanseringsperson med flera? Vi saknar motsvarande krav på definitioner för att Filminstitutets mål att bli ett modernt, transparent och hållbart system, skall uppfattas som trovärdigt.

Sveriges filmregissörers styrelse

Christina Olofson och Elisabet Gustafsson, båda ordföranden

Göran Du Rées, Maria Eriksson-Hecht, Lisa Farzaneh, Gorki Glaser-Müller, Staffan Julén, Frida Kempff, Håkan Lindhe, Mattias Ohlsson.